

Regeling spoedaanpak stikstof bouw en infrastructuur

1. Inleiding

Op 23 maart 2020 is de Regeling spoedaanpak bouw en infrastructuur (de Regeling) in de Staatscourant geplaatst. De Regeling heeft in de praktijk vragen opgeleverd. Onder andere is onduidelijk wat de Regeling inhoudt en wat de gevolgen hiervan zijn voor landbouwers. Dat wordt in deze samenvatting toegelicht.

2. Achtergrond

Als gevolg van de uitspraak van de Raad van State over het Programma Aanpak Stikstof van 29 mei 2019 zijn veel sectoren op slot komen te staan. De overheid staat geen enkele toename van stikstofdepositie meer toe. De overheid wil allerlei maatregelen treffen om ervoor te zorgen dat de stikstofdepositie omlaag gaat. Maar tegelijkertijd wil de overheid ook dat bijvoorbeeld de bouw van woningen en het realiseren van infrastructuur door kan gaan.

Daarom is in december 2019 de Spoedwet aanpak stikstof (Spoedwet) vastgesteld. De Spoedwet heeft een aantal wetten gewijzigd, waaronder de Wet natuurbescherming en de Wet dieren. De Spoedwet maakt het onder andere mogelijk dat de minister regels vaststelt om een 'stikstofdepositieregister' in te voeren. Daarvoor is de Regeling bedacht. De Regeling is een aanpassing van de al bestaande Regeling natuurbescherming. De minister heeft de Regeling op 13 maart 2020 vastgesteld. Nadat deze op 23 maart 2020 bekend is gemaakt, is deze op 24 maart 2020 in werking getreden.

3. De Regeling

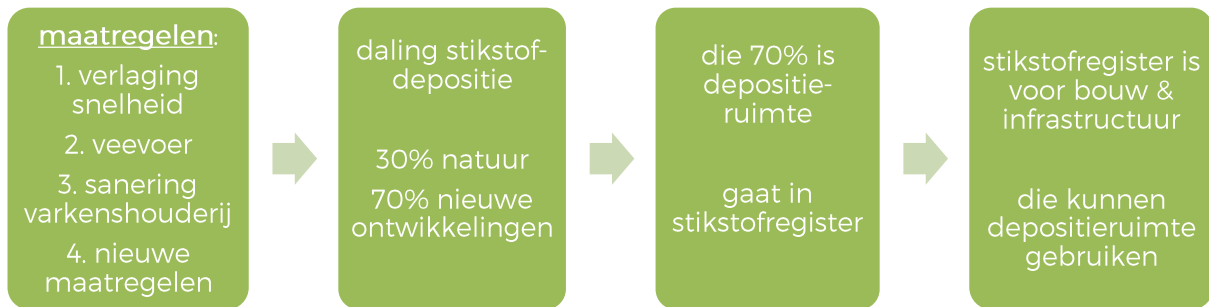
De Regeling is bedoeld om de bouw en infrastructuur ondanks de stikstofproblematiek weer op gang te brengen. Deze projecten kunnen mogelijk worden gemaakt op basis van het stikstofdepositieregister (register), dat nieuw door de minister is vastgesteld.

In het register komt depositieruimte die ontstaat door een daling van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden als gevolg van bronmaatregelen. Maximaal 70% van die daling mag als depositieruimte in het register worden opgenomen. Die daling ontstaat als gevolg van verschillende bronmaatregelen. Dat zijn de volgende maatregelen:

- a. de verlaging van de maximum snelheid op rijkswegen overdag;
- b. regels over de samenstelling van veevoer;
- c. de warme sanering van de varkenshouderij;
- d. nieuwe maatregelen.

Door deze maatregelen daalt de stikstofdepositie. Dat levert depositieruimte op. Van die depositieruimte komt 30% ten goede van de natuur. De overige 70% gaat in het

register en kan worden gebruikt voor woningbouwprojecten en infrastructuur. Dit is in het kort op de volgende manier schematisch weer te geven.

4. De maatregelen

4.1 Veevoer

Een van de maatregelen gaat over de samenstelling van veevoer. De minister kan hier regels over stellen. Die bevoegdheid heeft de minister gekregen op grond van de Spoedwet. Op grond daarvan mag de minister regels stellen over:

- de samenstelling van diervoeders of andere stoffen die zijn bedoeld voor het voeren van dieren, of
- het maximumgehalte aan bepaalde stoffen in dierlijke producten (van dieren afkomstige producten en daarvan afgeleide producten).

Deze regels mogen alleen worden vastgesteld als dit geen significant negatieve gevolgen heeft voor diergezondheid, dierenwelzijn, volksgezondheid en afzetbelangen. De minister heeft nog geen regels over de samenstelling van veevoer vastgesteld. Zodra de minister dat alsnog doet, dan moeten boeren aan die regels voldoen. Het niet voldoen aan die regels is strafbaar. Dat is vastgesteld in de Spoedwet.

Als door die regels de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden daalt, dan gaat 70% van die daling als depositieruimte in het register. Op basis daarvan kunnen woningen en infrastructuur worden gerealiseerd. De overige 30% komt ten goede van de natuur. De agrarische sector creëert dus depositieruimte, maar mag deze niet zelf gebruiken.

4.2 Warme sanering varkenshouderij

Een van de andere maatregelen is de warme sanering van de varkenshouderij. Daartoe is besloten om de geuroverlast vanuit de varkenshouderij te verminderen. Als een bedrijf deelneemt aan de warme saneringsregeling, dan moet het bedrijf helemaal worden beëindigd en beëindigd blijven. Dat zorgt ook voor een daling van de stikstofdepositie. Van die daling gaat 70% als depositieruimte in het register. Dat gebeurt op het moment dat bedrijven daadwerkelijk zijn beëindigd en het effect daarvan bekend is. Op basis van de depositieruimte die daardoor ontstaat, kunnen woningen en infrastructuur

worden gerealiseerd. De overige 30% komt ten goede van de natuur. De agrarische sector creëert dus depositieruimte, maar mag deze niet zelf gebruiken.

4.3 Nieuwe maatregelen

De verwachting is dat er nog meer bronmaatregelen worden vastgesteld. Deze kunnen ook worden vastgesteld door de gemeente (college van burgemeester en wethouders), de provincie (gedeputeerde staten) of het waterschap (dagelijks bestuur). Dat kan bijvoorbeeld gebeuren in een verordening of een bestemmingsplan.

Als een van deze overheidsinstanties een bronmaatregel vaststelt, dan kan die overheidsinstantie de minister verzoeken om deze in het register op te nemen. In dat geval komt 70% van de depositiedaling die wordt bereikt door de nieuwe maatregel als depositieruimte in het register terecht. Op basis daarvan kunnen woningen en infrastructuur worden gerealiseerd. De overige 30% komt ten goede van de natuur. De sector die door de nieuwe maatregel (van gemeente, provincie of waterschap) depositieruimte creëert, mag deze dus niet zelf gebruiken (tenzij de maatregel geldt voor de woningbouw en/of infrastructuur).

4.4 Voorwaarden voor maatregelen

Niet alle maatregelen mogen in het register worden opgenomen. Dat mag alleen als een maatregel voldoet aan de volgende drie voorwaarden:

- als voor de maatregel een wettelijk voorschrift of een besluit nodig is, dan moet dat voorschrift of besluit eerst in werking zijn getreden;
- de daling van de stikstofdepositie moet met zekerheid en nauwkeurigheid kunnen worden vastgesteld; en
- handhaving van de (wettelijke voorschriften die verband houden met de) maatregel moet verzekerd zijn.

5. Gevolgen voor boeren

De overheid kan aan boeren (en andere sectoren) maatregelen opleggen om ervoor te zorgen dat de stikstofdepositie omlaag gaat. Dat geldt niet alleen voor de rijksoverheid, maar bijvoorbeeld ook voor gemeenten en provincies. Als deze maatregelen voldoen aan de hiervoor genoemde voorwaarden, dan kan de betreffende overheidsinstantie verzoeken om de depositieruimte die door de maatregelen ontstaat, in het register te laten opnemen. Daar kunnen de bouw (woningen) en infrastructuur dan gebruik van maken.

Dat boeren stikstofreducerende maatregelen opgelegd kunnen krijgen, is niet nieuw. Wel is nieuw dat de overheidsinstantie die de maatregelen oplegt, kan verzoeken om de depositieruimte (die door de maatregelen ontstaat) op te laten nemen in het register. Dat betekent dat boeren in dat geval niet zelf gebruik kunnen maken van de

depositieruimte die zij creëren. Want de depositieruimte in het register kan alleen worden gebruikt voor de woningbouw en infrastructuur.

De Regeling geeft geen nieuwe bevoegdheden aan gemeenten, provincies en/of waterschappen om maatregelen op te leggen. Daarvoor moeten zij dus gebruik maken van bestaande bevoegdheden. Of gemeenten, provincies en/of waterschappen op een later moment alsnog nieuwe bevoegdheden krijgen, is op dit moment niet bekend.

Ook geeft de Regeling geen nieuwe bevoegdheden aan de overheidsinstanties om veehouders te dwingen om hun bedrijf te beëindigen en beëindigd te houden. De instanties hebben onder voorwaarden al de bevoegdheid om tot onteigening over te gaan, maar daar wordt met de Regeling niets nieuws aan toegevoegd.

Wat wel weer nieuw (maar tegelijkertijd ook 'oud') is, is dat het weer wettelijk is voorgeschreven om AERIUS Calculator te gebruiken voor het berekenen van de stikstofdepositie. Dat was tijdens de werking van het Programma Aanpak Stikstof al wettelijk voorgeschreven en daarna in de provinciale beleidsregels over intern en extern salderen. Nu is het opnieuw wettelijk voorgeschreven.

* * *